

WIJ BEATRIX, BIJ DE GRATIE
GODS,
KONINGIN DER
NEDERLANDEN,
PRINSES VAN ORANJE-
NASSAU,
ENZ. ENZ.
ENZ.

Besluit van ... houdende regels met betrekking tot
houders van dieren.
Besluit van

Op de voordracht van Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van
(datum), no., Directie Juridische Zaken;

Gelet op de artikelen 2.1, derde lid, 2.2, tweede, , zevende, negende en tiende lid, 2.3,
tweede lid en vierde lid, onderdeel a, 2.9, derde lid, 2.10, eerste tot en met vierde lid,
2.16, eerste lid, 7.1, 7.2, eerste lid, 7.8, eerste lid, en 10.4 van de Wet dieren;

De Raad van State gehoord (advies van (datum en nummer));

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
van (datum), no., Directie Juridische Zaken, uitgebracht;

HEBBEN GOEDGEVONDEN EN VERSTAAN:

Hoofdstuk 1: Algemeen

Afdeling 1: Begripsbepalingen

Artikel 1.1 Begripsbepalingen

In dit besluit wordt verstaan onder:

- derde land: land, niet zijnde een lidstaat van de Europese Unie of een andere staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte;

- wet: Wet dieren.

Afdeling 2: Verboden gedragingen ten aanzien van dieren

Artikel 1.2 Dierenmishandeling

Tot de verboden gedragingen, bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, van de wet wordt in ieder geval gerekend:

- a. het zich ontdoen van een dier;
- b. het schoppen van een dier;
- c. het zodanig slaan van een dier dat dit letsel ten gevolge heeft;
- d. het vastbinden of aanlijnen van een dier met gebruik van een voorwerp dat stroomstoten kan geven;
- e. het gebruik van een voorwerp bij een dier waarmee door middel van een elektromagnetisch signaal het dier pijn kan worden toegebracht;
- f. het onderwerpen van een dier aan een explosieve, bijtende of brandende stof;
- g. het gebruiken van een voorwerp bij een dier waarmee het dier kan worden onderworpen aan elektromagnetische of ioniserende straling;
- h. het onderwerpen van een dier aan gevaar van verdrinking;
- i. het weiden van een dier op niet beweidbaar land of, anders dan voor korte duur, weiden op slecht beweidbaar land;
- j. het zich vervoeren of verplaatsen, het zich laten vervoeren of laten verplaatsen of een ander doen vervoeren of doen verplaatsen op een dier, of in of op een vervoermiddel dat wordt voortbewogen door een dier, dat arbeid verricht als bedoeld in artikel 2.1, tweede lid, onderdeel a, van de wet.

Afdeling 3: Positieflijst voor te houden dieren

Artikel 1.3 Criteria voor aanwijzing van te houden dieren

1. Onze Minister wijst diersoorten en diercategorieën aan als diersoorten en diercategorieën, bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, van de wet:

- a. indien gebleken is dat het houden van dieren van die diersoort in normale omstandigheden en zonder bijzondere kennis en vaardigheden mogelijk is;
- b. indien die diersoort of diercategorie is aangewezen op grond van artikel 2.3, tweede lid, van de wet;
- c. op basis van culturele of historische overwegingen.

2. Onze Minister beoordeelt of sprake is van een diersoort of diercategorie als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, op basis van een beoordeling van de beschikbare gegevens over dieren van die diersoort met betrekking tot:

- 1°. de mate waarin het dier behoefte heeft aan bewegen en een specifieke leefomgeving;
- 2°. de gemiddelde grootte van het dier op volwassen leeftijd;
- 3°. de behoefte van het dier aan periodes van activiteit of inactiviteit gedurende een dag of een seizoen;
- 4°. de behoeften van het dier met betrekking tot foerageren en eten, waaronder in ieder geval de rantsoensamenstelling wordt begrepen;
- 5°. de mate waarin het dier behoefte heeft aan veiligheid en schuilgelegenheid;
- 6°. de behoeften van het dier met betrekking tot voortplanting en grootbrengen van jongen;
- 7°. de behoefte van het dier aan schoonmaakgedrag;
- 8°. de sociale of biosociale behoeften van het dier, en
- 9°. de mate waarin het dier behoefte heeft aan prikkels en afleiding.

3. Onze Minister hanteert bij de beoordeling, bedoeld in het tweede lid, van diersoorten of diercategorieën waarvan dieren zijn gedomesticeerd, gegevens met betrekking tot gedomesticeerde dieren van die diersoorten of diercategorieën.

4. Onze Minister wijst een diersoort of diercategorie in ieder geval niet aan, indien:

- a. een dier behorende tot die diersoort of diercategorie een onaanvaardbare mate van gevaar kan opleveren voor mens of dier;
- b. die diersoort is aangemerkt bij artikel 4, eerste lid, van de Flora- en faunawet, of is aangewezen krachtens artikel 4, tweede lid, 5, of 14, derde lid, van die wet, en
- c. uit een beoordeling als bedoeld in het tweede lid met betrekking tot dieren behorende tot die diersoort of diercategorie is gebleken dat het houden van een dergelijk dier onaanvaardbare risico's oplevert voor het welzijn of de gezondheid van dat dier, voor zover het een diersoort of diercategorie betreft die wordt aangewezen krachtens het eerste lid, onderdeel c.

5. Het verbod, bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, van de wet, is slechts van toepassing op zoogdieren.

Afdeling 4: Algemene huisvestings- en verzorgingsnormen

Artikel 1.4 Reikwijdte

Deze afdeling is van toepassing op zoogdieren, reptielen, amfibieën, vogels en vissen.

Artikel 1.5 Houden van dieren

1. De bewegingsvrijheid van een dier wordt niet op zodanige wijze beperkt dat het dier daardoor onnodig lijden of letsel wordt toegebracht.
2. Wanneer een dier permanent of geregeld wordt aangebonden wordt het voldoende ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.
3. Een dier wordt, indien het niet in een gebouw wordt gehouden, bescherming geboden tegen nadelige weersinvloeden, roofdieren en gezondheidsrisico's.
4. De houder van een dier dat in een gebouw of kooi wordt gehouden draagt er zoveel mogelijk zorg voor dat het dier daaruit niet kan ontsnappen.

Artikel 1.6 Verzorgen van dieren

Degene die een dier houdt draagt er zorg voor dat een dier:

- a. wordt verzorgd door een persoon die beschikt over de voor die verzorging nodige kennis en vaardigheden;
- b. slechts onder de hoede wordt gesteld van een persoon die daartoe kennelijk in staat is;
- c. dat ziek of gewond is, onmiddellijk op passende wijze verzorgd wordt;
- d. een toereikende behuizing heeft onder voldoende hygiënische omstandigheden;
- e. een voor dat dier toereikende hoeveelheid gezond en geschikt voer krijgt;
- f. toegang heeft tot een toereikende hoeveelheid vers water of op een andere wijze aan zijn behoefte aan water kan voldoen, en
- g. voldoende verse lucht of zuurstof krijgt.

Artikel 1.7 Behuizing

1. Een ruimte waarin een dier wordt gehouden wordt voldoende verlicht om aan de ethologische en fysiologische behoeften van het dier te voldoen.
2. Behuizingen, waaronder de vloer begrepen, waarin een dier verblijft, en inrichtingen voor de beschutting voor een dier zijn op zodanige wijze ontworpen, gebouwd en onderhouden dat bij de dieren geen letsel of pijn wordt veroorzaakt en bevatten geen scherpe randen of uitsteeksels waaraan het dier zich kan verwonden.
3. In de ruimte waarin een dier wordt gehouden worden geen materialen en, in voorkomend geval, bodemdekking gebruikt die ongeschikt of schadelijk zijn voor het dier.
4. De materialen, bedoeld in het derde lid, kunnen eenvoudig worden gereinigd en gedesinfecteerd.

§ 1: Verbod gebruik levend aas

Artikel 1.8 Verbod gebruik van levend aas

Het is verboden bij het vissen in de wateren, bedoeld in artikel 1, vierde lid, onderdelen c en d, van de Visserijwet 1963, levende vissen, amfibieën, reptielen, vogels of zoogdieren als aas te gebruiken.

Afdeling 6: Doden van dieren

§ 1: Gevallen waarin dieren worden gedood

Artikel 1.9 Toepassingsbereik

Als diercategorieën, bedoeld in artikel 2.10, eerste lid, van de wet worden aangewezen cavia's, muizen, ratten, duiven, honden en katten.

Artikel 1.10 Gevallen waarin dieren mogen worden gedood

Als gevallen, bedoeld in artikel 2.10, eerste lid, van de wet worden aangewezen gevallen waarin:

- a. een dier wordt gedood ter beëindiging of voorkoming van onmiddellijk gevaar voor mens of dier;
- b. een dierenarts heeft vastgesteld dat doden in het belang van het dier is;
- c. dat doden bij of krachtens enig wettelijk voorschrift of ingevolge een EG-verordening verplichtend is voorgeschreven;
- d. een dier wordt gedood ter beëindiging van ondragelijk lijden van het dier, of
- e. een dier wordt gedood vanwege niet te corrigeren gevaarlijke gedragskenmerken.

§ 2: Voorwaarden voor doden van dieren

Artikel 1.11 Toepassingsbereik

1. Deze paragraaf is van toepassing op zoogdieren, reptielen, amfibieën en vogels.
2. Artikel 1.12 is ook van toepassing op vissen.

Artikel 1.12 Besparen vermijdbare pijn, angst of lijden

Bij het doden van dieren en daarmee verband houdende activiteiten wordt de dieren elke vermijdbare vorm van pijn, angst of lijden bespaard.

Artikel 1.13 Methoden

1. Een dier wordt gedood door middel van een methode die waarborgt dat de dood onmiddellijk of na de bedwelming intreedt.
2. Het eerste lid is niet van toepassing indien een dier gedood moet worden:
 - a. ter beëindiging of voorkoming van onmiddellijk gevaar voor mens of dier;
 - b. ter beëindiging van ondraaglijk lijden van het dier.

Artikel 1.14 Kennis

Het doden van dieren en daarmee verband houdende activiteiten worden uitgevoerd door personen die de nodige kennis en vaardigheden bezitten om de taken humaan en doeltreffend uit te voeren.

Afdeling 7: Voortplantingstechnieken

Artikel 1.15 Begripsbepalingen

In deze afdeling wordt verstaan onder:

- voortplantingstechniek: handeling of direct met elkaar samenhangende handelingen, bestemd om geslachtsprodukten te winnen, bevruchting tot stand te brengen met behulp van gewonnen geslachtsproducten, of dracht tot stand te brengen op andere dan natuurlijke wijze, alsmede handelingen bijdragen aan het tot stand brengen van dracht;
- geslachtsproducten: sperma, eicellen en embryo's alsmede delen daarvan.

Artikel 1.16 Reikwijdte

1. Het bij deze afdeling gestelde is van toepassing op zoogdieren, reptielen, vissen, amfibieën en vogels.
2. Het bij deze afdeling gestelde is niet van toepassing op dierproeven in de zin van de Wet op de dierproeven.

Artikel 1.17 Voortplantingstechnieken

1. Voortplantingstechnieken worden toegepast op zodanige wijze dat bij het dier niet onnodig pijn, letsel, stress of ander ongerief wordt veroorzaakt.
2. Het is verboden sperma te winnen door middel van elektrische prikkeling.
3. Het tweede lid geldt niet voor spermawinning ten behoeve van een door de European Association of Zoos and Aquaria gecoördineerd Europees fokprogramma voor zover het dier onder algehele narcose is gebracht en de elektrische prikkeling geschiedt door of onder toezicht van een dierenarts.

Afdeling 8: Scheiden van dieren

Artikel 1.18 Scheiden van honden, katten, konijnen en apen

1. Een hond, kat of konijn alsmede een aap, behorende tot de soort van de Chimpansee, de Rhesus-aap, de Beermakaak, de Java-aap, de Marmoset, de Doeroecoeli of de Doodshoofdaap, wordt niet van het ouderdier gescheiden voordat het dier de in het tweede lid, voor die soort vastgestelde leeftijd heeft bereikt, tenzij dit noodzakelijk is met het oog op de gezondheid en het welzijn van het dier of het ouderdier.

2. De leeftijd, bedoeld in het eerste lid, is voor:

- a. Honden: 7 weken;
- b. Katten: 7 weken;
- c. Konijnen: 4 weken;
- d. Chimpansees: 4 jaar;
- e. Rhesus-apeen: 2 jaar;
- f. Beermakaken: 2 jaar;
- g. Java-apeen: 2 jaar;
- h. Marmosets: 1 jaar;
- i. Doeroecoeli's: 1,5 jaar;
- j. Doodshoofdapeen: 9 maanden.

3. In afwijking van het tweede lid is de leeftijd, bedoeld in het eerste lid, voor:

- a. Chimpansees: 3 jaar;
- b. Rhesus-apeen: 1 jaar;
- c. Beermakaken: 1 jaar;
- d. Java-apeen: 1 jaar;
- e. Marmosets: 6 maanden;
- f. Doeroecoeli's: 1 jaar;
- g. Doodshoofdapeen: 7 maanden,

indien de dieren onmiddellijk na het scheiden worden ondergebracht in groepen met soortgenoten totdat zij ten minste de leeftijd, bedoeld in het tweede lid, hebben bereikt.

Artikel 1.19 Verrichten van ingrepen door houder

Als diergeneeskundige handeling, bedoeld in artikel 2.9, derde lid, van de wet worden aangewezen het door de houder van een dier bij dat dier verrichten van een ingreep ten behoeve van het toedienen van een diergeneesmiddel waarvan het toedienen krachtens artikel 2.19, derde lid, van de wet is toegestaan aan die houder, indien die ingreep onderdeel uitmaakt van de voor dat diergeneesmiddel voorgeschreven toedieningswijze.

Afdeling 9: Algemene regels met betrekking tot het voorhanden hebben van
diergeneesmiddelen

Artikel 1.20 Bezit diergeneesmiddelen door houders van dieren

1. Een houder van dieren is bevoegd diergeneesmiddelen te bezitten voor de toediening aan dieren in zijn houderij voor zover dit op de bijsluiter of op het etiket van het betreffende diergeneesmiddel niet anders is vermeld.
2. Onze Minister kan bij ministeriële regeling regels stellen over:
 - a. de mate waarin het aan een houder van dieren is toegestaan diergeneesmiddelen te bezitten;
 - b. diergeneesmiddelen die in verband met eigenschappen van het middel slechts onder nader door Onze Minister te stellen voorwaarden bewaard mogen worden.

Artikel 1.21 Voorschriften houders van dieren

Houders van dieren zijn verplicht de aanwijzingen van een dierenarts in het voor de verstrekking afgegeven recept op te volgen bij de uitvoering van voorschriften in een bijsluiter of op het etiket van een diergeneesmiddel.

Artikel 1.22 Bevoegdheid houders van dieren

1. Houders van dieren zijn bevoegd om onder verantwoordelijkheid van een dierenarts diergeneesmiddelen toe te dienen, tenzij bij de vergunning voor het in de handel brengen van het betrokken diergeneesmiddel anders is bepaald.
2. De verantwoordelijkheid van de dierenarts doet niet af aan de verantwoordelijkheid van de houder.

Artikel 1.23 Administratie diergeneesmiddelen door houders van dieren

Onze Minister stelt regels inzake de administratie van de ontvangst, aflevering en toepassing van diergeneesmiddelen door houders van dieren.

Afdeling 10: Algemene regels met betrekking tot het voorhanden hebben
van diervoeders

Afdeling 11: Melding van dierziekte

Afdeling 12: Algemene aspecten van I&R

Afdeling 13: Algemene aspecten veterinaire

Hoofdstuk 2: Houden van dieren voor landbouwdoeleinden

Titel 1: Algemeen

§ 1: Lijst met productiedieren

Artikel 2.1 Aanwijzing productiedieren

Als diersoorten of diercategorieën, als bedoeld in artikel 2.3, tweede lid, van de wet worden aangewezen de soorten en categorieën die worden genoemd in de bijlage bij dit besluit.

§ 2: Algemene huisvestings- en verzorgingsnormen

Artikel 2.2 Reikwijdte

Deze paragraaf is van toepassing op dieren die voor landbouwdoeleinden worden gefokt of gehouden, met uitzondering van vissen, reptielen, amfibieën en ongewervelde dieren.

Artikel 2.3 Houden van productiedieren

Wanneer een dier permanent of geregeld wordt vastgeketend of geïmmobiliseerd, wordt het voldoende ruimte gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften.

Artikel 2.4 Verzorging van productiedieren

1. Een dier wordt verzorgd door een voldoende aantal vakbekwame personen.
2. Een dier dat wordt gehouden in een veehouderijsysteem waar zijn welzijn afhangt van frequente verzorging door de mens, wordt ten minste eenmaal per dag gecontroleerd.
3. Een dier dat in een ander systeem wordt gehouden dan het systeem, bedoeld in het tweede lid, wordt zo vaak gecontroleerd dat lijden wordt voorkomen.
4. Een ziek of gewond dier wordt zo nodig geïsoleerd in een passend onderkomen dat voorzien van droog strooisel.
5. Wanneer de zorg, bedoeld in artikel 1.6, aanhef en onderdeel c, geen verbetering in de toestand van het dier brengt, wordt zo spoedig mogelijk een dierenarts geraadpleegd.
6. Een dier krijgt voedsel met ten minste de tussenpozen die bij zijn fysiologische behoeften passen.
7. Bij het toedienen van voedsel en drinken wordt de dieren geen onnodig lijden of letsel toegebracht.

Artikel 2.5 Verlichting en ventilatie

1. Onverminderd artikel 1.8, eerste lid, wordt een dier niet permanent in het duister of in kunstlicht gehouden en is, indien het beschikbare natuurlijke licht niet voldoende is voor de ethologische en fysiologische behoeften van het dier, in de ruimte waarin het dier wordt gehouden geschikt kunstlicht aanwezig.
2. In een ruimte waarin dieren worden gehouden is voldoende verlichting aanwezig voor een grondige controle van die dieren op elk willekeurig tijdstip.
3. Het materiaal dat wordt gebruikt voor de behuizing waarin een dier wordt gehouden is niet schadelijk voor het dier en kan grondig gereinigd en ontsmet worden.
4. De luchtcirculatie, het stofgehalte van de lucht, de temperatuur, de relatieve luchtvochtigheid en de gasconcentraties in de omgeving van het dier zijn niet schadelijk voor het dier.
5. Indien de gezondheid en welzijn van een dier afhankelijk is van een kunstmatig mechanisch ventilatiesysteem, is dat voorzien van een passend noodstelsel waarmee voldoende verse lucht kan worden aangevoerd om de gezondheid en het welzijn van het dier te waarborgen als het hoofdsysteem uitvalt.
6. Indien het ventilatiesysteem, bedoeld in het zesde lid, uitvalt treedt een alarmsysteem in werking, dat regelmatig wordt getest.
7. Voeder- of drinkinstallaties zijn zo ontworpen, gebouwd en geplaatst dat het gevaar voor verontreiniging van voeder en water, alsmede mogelijke schadelijke gevolgen van rivaliteit tussen dieren tot een minimum worden beperkt.
8. Automatische of mechanische apparatuur die noodzakelijk is voor de gezondheid en het welzijn van een dier wordt ten minste eenmaal per dag gecontroleerd.
9. Indien bij de controle, bedoeld in het achtste lid, defecten worden geconstateerd, worden deze onmiddellijk hersteld of, indien herstel niet mogelijk is, worden de nodige maatregelen getroffen om de gezondheid en het welzijn van het dier veilig te stellen.

§ 3: Fokken

[Gereserveerd voor implementatie AHL]

§ 4: Regels met betrekking tot het voorhanden hebben en verstrekken van diergeneesmiddelen

Artikel 2.6 Toediening stoffen

Onverminderd het bepaalde bij of krachtens artikel 2.19, derde lid, van de wet worden geen stoffen aan een dier toegediend, behalve stoffen voor therapeutische of profylactische doeleinden, dan wel zoötechnische behandeling zoals bedoeld in artikel 1, tweede lid, onderdeel c, van richtlijn 96/22/EG van de Raad van 29 april 1996 betreffende het verbod op gebruik, in de veehouderij, van bepaalde stoffen met hormonale werking en van bepaalde stoffen met thyreostatische werking alsmede van β -agonisten en tot intrekking van de richtlijnen 81/602/EEG, 88/146/EEG (PbEG L 125), tenzij uit wetenschappelijke studies naar het welzijn van dieren of uit ervaring is gebleken dat de stof niet schadelijk is voor de gezondheid of het welzijn van het dier.

§ 5: Regels met betrekking tot het voorhanden hebben van diervoeders

[Gereserveerd]

§ 6: Regels met betrekking tot het anders dan beroepsmatig verrichten van diergeneeskundige handelingen

Artikel 2.7

Als handelingen, als bedoeld in artikel 2.9, derde lid, van de wet worden aangewezen het door de houder van het dier anders dan beroepsmatig verrichten van lichamelijke ingrepen bij ongewervelde dieren.

§ 7: Regels met betrekking tot een door de houder bij te houden register

Artikel 2.8 Bijhouden van gegevens

1. Onverminderd het bepaalde krachtens de artikelen 2.2, negende of tiende lid, en 2.19 van de wet wordt door de eigenaar of houder van een dier een register bijgehouden van de verstrekte medische zorg en het bij iedere controle geconstateerde aantal sterfgevallen.

2. De gegevens, bedoeld in het eerste lid, worden ten minste drie jaar door de houder bewaard.

Titel 2: Houden van varkens voor productie

§ 1: Algemeen

Artikel 2.9 Begripsbepalingen

In deze paragraaf wordt verstaan onder:

- beer: geslachtsrijp varken van het mannelijk geslacht dat kennelijk bestemd is voor de fokkerij;
- big: varken vanaf zijn geboorte tot aan het spenen;
- gebruiksvarken: varken met een leeftijd van ten minste tien weken tot aan het moment waarop het wordt geslacht dan wel een beer of gelt is geworden;
- gelt: geslachtsrijp varken van het vrouwelijk geslacht dat nog niet heeft geworpen, kennelijk bestemd voor de fokkerij;
- gespeend varken: gespeend varken met een leeftijd tot 10 weken;
- spenen: blijvend onttrekken van biggen aan een zogende zeug;
- stal: gebouw bestemd voor het houden van één of meer varkens;
- varken: varken dat kennelijk wordt gehouden voor de fokkerij of voor de mesterij;
- volwassen beer: beer van 18 maanden of ouder;
- zeug: varken van het vrouwelijk geslacht na de worp van haar eerste biggen, kennelijk bestemd voor de fokkerij;
- zogende zeug: zeug tot aan het spenen van de biggen.

§ 2: Ingrepen

Artikel 2.10 Verrichten van ingrepen door de houder

Als handelingen, als bedoeld in artikel 2.9, derde lid, van de wet worden aangewezen het door houder van het varken:

- a. onvruchtbaar maken van mannelijke biggen tot een leeftijd van ten hoogste zeven dagen;
- b. aanbrengen van oormerken bij varkens;
- c. vijlen van hoektanden bij biggen tot op de leeftijd van zeven dagen en voor zover zulks geschiedt met betrekking tot een bepaald dier op aanwijzing van een praktiserende dierenarts;
- d. subcutaan of intramusculair aanbrengen van micro-electronica bij varkens;
- e. tatoueren van varkens;
- f. aanbrengen van neusringen bij varkens;
- g. verwijderen van staarten bij biggen tot de leeftijd van vier dagen.

Artikel 2.11 Toepasselijkheid voorschriften

1. Het houden van varkens geschiedt overeenkomstig de artikelen 2.13 tot en met 2.15 van deze afdeling.
2. Het huisvesten van varkens geschiedt overeenkomstig de artikelen 2.14 tot en met 2.24 van deze afdeling.

3. Het verzorgen van varkens geschiedt overeenkomstig de artikelen 2.25 en 2.26 van deze afdeling.

Artikel 2.12 Verhouding met algemene regels productiedieren

Artikelen 2.3 is niet van toepassing op het houden, huisvesten en verzorgen van varkens.

§ 2: Houden en huisvesten

Artikel 2.13 Houden in groepen

1. Gespeende varkens, gebruiksvarkens, gelten en zeugen worden in afzonderlijke groepen gehouden.
2. Een groep gespeende varkens wordt uiterlijk één week na het spenen gevormd.
3. Een groep gebruiksvarkens wordt gevormd uit varkens afkomstig uit één groep gespeende varkens.
4. Aan een eenmaal gevormde groep gespeende varkens of gebruiksvarkens worden geen varkens toegevoegd.

Artikel 2.14 Agressie

1. Er worden maatregelen getroffen op de agressie in groepen zoveel mogelijk te beperken. Onder maatregelen wordt in ieder geval verstaan het verstrekken van stro of ander materiaal aan gespeende varkens en gebruiksvarkens.
2. Bij tekenen van ernstige gevechten tussen varkens vindt onmiddellijk onderzoek plaats naar de oorzaken daarvan.

Artikel 2.15 Tijdelijke afzondering

1. In afwijking van artikel 2.13, eerste lid, is het toegestaan:
 - a. een zeug ten behoeve van het zogen van de biggen, tezamen met de biggen, individueel te houden;
 - b. een gelt of zeug individueel te houden vanaf:
 - 1°. één week voor het berekende tijdstip van werpen tot het tijdstip van werpen;
 - 2°. vanaf het spenen tot en met vier dagen na de dag van natuurlijke dekking of kunstmatige inseminatie;
 - c. gespeende varkens, gebruiksvarkens, gelten of zeugen tijdelijk af te zonderen van de groep voor de tijdspanne die nodig is:
 - 1°. voor het om gezondheidsredenen onderzoeken of behandelen van het varken;

- 2°. voor het drachtigheidsonderzoek of het collecteren van sperma;
- 3°. voor identificatie, wassen, ontsmetten of wegen van het varken;
- 4°. voor voeropname;
- 5°. om de stal te reinigen;

d. varkens tijdelijk af te zonderen van de groep indien de varkens buitengewoon agressief zijn, of ziek of gewond zijn, dan wel door andere varkens zijn aangevallen.

2. Bij een tijdelijke afzondering van de groep als bedoeld in het eerste lid, onderdeel d, beschikken de varkens over voldoende ruimte om zich te kunnen omdraaien, voor zover specifiek veterinair advies niet anders luidt.

Artikel 2.16 Stalinrichting

Stallen waarin varkens worden gehouden zijn op zodanige wijze ingericht dat de varkens:

- a. toegang hebben tot een schone en comfortabele ruimte met een adequate waterafvoer, waar alle varkens tegelijk kunnen liggen;
- b. kunnen rusten en ongehinderd kunnen opstaan, en
- c. andere varkens kunnen zien.

Artikel 2.17 Beschikbaar oppervlak

1. De beschikbare oppervlakte van een stal bestemd voor gelten na dekking of zeugen zonder biggen, die in een groep worden gehouden, bedraagt per gelt of zeug ten minste 2,25 m².

2. De voor de varkens beschikbare oppervlakte van een stal bestemd voor gespeende varkens, gebruiksvarkens en niet in een groep gehouden gelten of zeugen bedraagt per varken met een gemiddeld gewicht ten minste:

- a. tot 15 kg: 0,20 m²;
- b. van 15 tot 30 kg: 0,40 m²;
- c. van 30 tot 50 kg: 0,60 m²;
- d. van 50 tot 85 kg: 0,80 m²;
- e. van 85 tot 110 kg: 1 m²;
- f. van meer dan 110 kg: 1,3 m².

3. De in het eerste lid bedoelde beschikbare oppervlakte

- a. wordt per gelt of zeug met 10% vergroot indien deze dieren in groepen van minder dan zes varkens worden gehouden, en
- b. kan per gelt of zeug met 10% worden verkleind indien deze dieren in groepen van meer dan 40 varkens worden gehouden.

4. De in het tweede lid bedoelde beschikbare oppervlakte kan per gespeend varken of gebruiksvarken met een gemiddeld gewicht van meer dan 15 kg,

met 10% worden verkleind indien deze dieren in groepen van meer dan 40 varkens worden gehouden.

Artikel 2.18 Vloeren

1. De voor de varkens beschikbare vloer van een stal bestaat niet geheel uit roostervloer, tenzij de vloer is bestemd voor gespeende varkens of zogende zeugen met biggen en niet is vervaardigd van beton.
2. Indien de vloer van de in artikel 2.17, eerste lid, bedoelde stal gedeeltelijk uit roostervloer bestaat, bedraagt de oppervlakte van het dichte deel van de voor gelten of zeugen zonder biggen beschikbare vloer per gelt of zeug ten minste 1,3 m².
3. Indien de vloer van de in artikel 2.17, tweede lid, bedoelde stal gedeeltelijk uit roostervloer bestaat, bedraagt de oppervlakte van het dichte deel van de vloer per varken ten minste 40% van de ingevolge artikel 2.17 voorgeschreven beschikbare oppervlakte per varken.
4. Indien de vloer van de in artikel 2.17, tweede lid, bedoelde stal gedeeltelijk uit roostervloer bestaat, bedraagt, in afwijking van het derde lid, vanaf een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip de oppervlakte van het dichte deel van de voor varkens beschikbare vloer per varken met een gemiddeld gewicht ten minste:
 - a. tot 30 kg: 0,24 m²;
 - b. van 30 tot 50 kg: 0,35 m²;
 - c. van 50 tot 85 kg: 0,45 m²;
 - d. van 85 tot en met 110 kg: 0,60 m²;
 - e. van meer dan 110 kg: 0,75 m².
5. Indien de vloer van de in artikel 2.20 bedoelde stal gedeeltelijk uit roostervloer bestaat, bedraagt de oppervlakte van het dichte deel van de vloer ten minste twee derden van de totale vloeroppervlakte.
6. Een vloer of een gedeelte daarvan, voorzien van gierdoorlatende openingen, wordt als dicht beschouwd indien:
 - a. het totaal aan gierdoorlatende openingen niet meer bedraagt dan 5% van de totale oppervlakte van het dichte deel van de vloer, en
 - b. de breedte van gierdoorlatende spleten ten hoogste 10 mm en de doorsnede van ronde gierdoorlatende openingen ten hoogste 20 mm bedraagt.

Artikel 2.19 Gelten en zeugen

1. Gelten en zeugen worden niet aangebonden gehouden.
2. De zijden van de stal waarin een groep gelten en zeugen wordt gehouden, zijn langer dan 2,8 meter. Indien minder dan zes gelten of zeugen in een

groep worden gehouden, zijn de zijden van de stal waarin deze groep wordt gehouden langer dan 2,4 meter.

3. Onverminderd artikel 2.16, tweede lid, heeft in een stal waarin gelten of zeugen zonder biggen in voerligboxen worden gehouden elk varken de beschikking over een vrije ruimte met een lengte van ten minste 2 meter.

4. Een stal bestemd voor een gelt of een zeug is zodanig ingericht dat achter de gelt of de zeug voldoende vrije ruimte beschikbaar is voor het natuurlijke of het begeleide werpen.

5. Een stal bestemd voor een zogende zeug met biggen, waarin de zeug zich vrij kan bewegen en kan omdraaien, is voorzien van een bescherming voor de biggen. In een stal waarin een zogende zeug met biggen zich niet vrij kan bewegen of omdraaien, beschikken de biggen over voldoende ruimte om ongehinderd te kunnen worden gezoogd.

Artikel 2.20 Beren

1. Onverminderd artikel 2.16 wordt een beer op zodanige wijze gehuisvest dat hij zich kan omdraaien en de andere varkens kan horen en ruiken.

2. De beschikbare oppervlakte in een stal bestemd voor een beer bedraagt ten minste:

- a. voor een beer jonger dan 12 maanden: 4 m²;
- b. voor een beer van 12 maanden of ouder en jonger dan 18 maanden: 5 m²;
- c. voor een beer van 18 maanden of ouder: 6 m²;
- d. ingeval de stal tevens voor het dekken wordt gebruikt: 10 m².

3. De beschikbare oppervlakte in een stal als bedoeld in het tweede lid, onderdeel d, is voor een beer vrij beschikbaar.

Artikel 2.21 Roostervloeren

1. De spleetbreedte tussen de roosterbalken van een roostervloer is over de gehele oppervlakte van de roostervloer gelijk en bedraagt deze bij stallen bestemd voor:

- a. zeugen zonder biggen en gelten na dekking: ten hoogste 20 mm;
- b. zogende zeugen met biggen: ten hoogste 10 mm bij betonroostervloeren en 12 mm bij andere roostervloeren;
- c. gespeende varkens: ten hoogste 14 mm bij betonroostervloeren en 15 mm bij andere roostervloeren;
- d. gebruiksvarkens: ten hoogste 18 mm bij betonroostervloeren en 20 mm bij andere roostervloeren.

2. De balkbreedte van de roosterbalken van een betonroostervloer bedraagt bij een stal bestemd voor:

- a. biggen en gespeende varkens: ten minste 50 mm
- b. gebruiksvarkens, gelten na dekking en zeugen: ten minste 80 mm.

Artikel 2.22 Verrijking en vloerbedekking

1. Varkens beschikken permanent over voldoende materiaal om te onderzoeken en mee te spelen, bestaande uit stro, hooi, hout, zaagsel, compost van champignons, turf of een mengsel daarvan, of ander geschikt materiaal, voor zover de gezondheid van de dieren daardoor niet in gevaar komt.
2. Onverminderd het eerste lid beschikken zeugen en gelten in de laatste week voor het werpen over voldoende en adequaat nestmateriaal, tenzij dit in verband met de op het bedrijf gebruikte mengmestmethode technisch niet uitvoerbaar is.
3. Het dichte deel van de vloer van een stal bestemd voor een beer of een zogende zeug met biggen is voorzien van strooisel als bedoeld in het eerste lid dan wel, voor wat betreft een zogende zeug met biggen, bedekt met een rubber mat.
4. Onverminderd het derde lid beschikken biggen over een vloer bedekt met een rubber mat waarvan de oppervlakte ten minste 0,6 m² per toom biggen bedraagt.

Artikel 2.23 Lichtintensiteit en geluidsniveau

1. De lichtintensiteit in een stal bestemd voor varkens bedraagt verticaal op dierhoogte gemeten ten minste 40 lux gedurende ten minste 8 uur per dag.
2. In een stal bestemd voor varkens wordt een continue geluidsniveau van 85 dBA of hoger alsmede constant of plotseling lawaai vermeden.

Artikel 2.24 Voedersysteem

Indien varkens in een groep worden gehouden en niet ad libitum of via een automatisch individueel voedersysteem worden gevoederd, is de lengte van de rechte trog zodanig dat alle varkens tegelijkertijd kunnen eten. De lengte van de rechte trog bedraagt ten minste 0,30 m per geslachtsrijp varken.

§ 3: Verzorging

Artikel 2.25 Parasietbehandeling en schoonmaak

Drachtige zeugen en gelten worden zo nodig tegen uitwendige en inwendige parasieten behandeld en worden voordat zij in het kraamhok worden gebracht grondig schoongemaakt.

Artikel 2.26 Voederen

1. Varkens worden ten minste eenmaal per dag gevoederd.
2. Varkens ouder dan twee weken beschikken permanent over voldoende vers water.

3. Aan guste en drachtige zeugen en gelten wordt een toereikende hoeveelheid bulk- of vezelrijk en energierijk voer verstrekt om hun honger te verminderen en in de behoefte tot kauwen te voorzien.

§ 4: Scheiden van het ouderdier

Artikel 2.27 Spenen van biggen

1. Het spenen van biggen geschiedt niet voordat de biggen 28 dagen oud zijn.
2. In afwijking van het eerste lid kunnen de biggen eerder worden gespeend, indien het welzijn of de gezondheid van de zeug of van de biggen in het gedrang komen.
3. In afwijking van het eerste lid kunnen de biggen ten hoogste zeven dagen eerder worden gespeend, indien de biggen naar gespecialiseerde voorzieningen worden gebracht die
 - a. volledig worden leeggemaakt en grondig zijn gereinigd en ontsmet voordat een nieuwe groep biggen is binnengebracht, en
 - b. gescheiden zijn van de voorzieningen waar zeugen zijn gehouden om het overdragen van ziekten op de biggen zo veel mogelijk te beperken.

§ 5: Invoer

Artikel 2.28 Invoer vanuit derde land

Onverminderd het overigens ten aanzien van de invoer bepaalde geschiedt de invoer van varkens die vanuit een derde land via Nederland voor het eerst op het grondgebied van de Europese Gemeenschappen worden gebracht, slechts indien de varkens vergezeld gaan van een geldig, door de bevoegde autoriteit van dat derde land afgegeven, volledig ingevuld en gedagtekend certificaat als bedoeld in artikel 9 van richtlijn 2008/120/EG van de Raad van 18 december 2008 tot vaststelling van minimumnormen ter bescherming van varkens (PbEG L 80).

Titel 3: Houden van runderen voor productie

Afdeling 1: Ingrepen

Artikel 2.29 Verrichten van ingrepen door de houder

Als handelingen, als bedoeld in artikel 2.9, derde lid, van de wet worden aangewezen het door houder van het dier:

- a. aanbrengen van oormerken bij runderen;

- b. subcutaan of intramusculair aanbrengen van micro-electronica bij runderen;
- c. subcutaan of intramusculair toedienen van andere dan UDD-diergeneesmiddelen alsmede het intraveneus toedienen aan een rund van een vloeistof welke als werkzame bestanddelen uitsluitend calcium en magnesium bevat in een hoeveelheid van ten hoogste 450 ml;
- d. onthoornen van runderen voor zover zulks geschiedt op aanwijzing van een plaatselijk praktiserende dierenarts nadat deze een plaatselijke verdoving ten behoeve van deze ingreep heeft toegepast en voor zover deze handeling wordt verricht bij runderen tot de leeftijd van twee maanden met behulp van een elektrische of heteluchtmethode dan wel bij runderen ná de leeftijd van zes maanden door middel van een draadzaag;
- e. aanbrengen van neusringen bij mannelijke runderen;
- f. openleggen van zoolzweren bij runderen;
- g. verwijderen van bijspenen bij runderen tot de leeftijd van vier weken.

Afdeling 2: Regels met betrekking tot kalveren

§ 1: Algemeen

Artikel 2.30 Begripsbepalingen

In deze afdeling wordt verstaan onder:

- bijlage: bijlage bij richtlijn nr. 91/629/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 19 november 1991 tot vaststelling van minimumnormen ter bescherming van kalveren (PbEG L 340);
- eenlingbox: ruimte met ten minste drie wanden bestemd voor het huisvesten van één kalf;
- kalf: rund behorend tot de soort *Bos primigenius taurus*, van ten hoogste zes maanden met uitzondering van zodanige dieren in een dierproef als bedoeld in de Wet op de dierproeven;
- stal: ruimte bestemd voor het houden, al dan niet in eenlingboxen, van één of meer kalveren;
- vleeskalf: kalf dat kennelijk wordt opgefokt tot een rund bestemd om met het oog op de vleesproductie te worden geslacht op een leeftijd van ten hoogste acht maanden;
- vleesstierkalf: kalf van het mannelijk geslacht dat wordt opgefokt tot een rund kennelijk bestemd om met het oog op de vleesproductie te worden geslacht op een leeftijd van ten minste acht maanden.

Artikel 2.31 Toepasselijkheid voorschriften

1. Het houden van kalveren geschiedt overeenkomstig punt 8, eerste zin, van de bijlage.
2. Het huisvesten van kalveren geschiedt overeenkomstig artikel 3, de artikelen 4 tot en met 10 en artikel 13, vierde lid, van dit besluit alsmede de punten 1 tot en met 3, 4, tweede alinea, eerste zin, 5, 6, derde zin, 7, 8, laatste zin, 10, 12, laatste zin, en punt 14 voor zover betreffend het ontwerpen, bouwen en plaatsen van voeder- en drinkinstallaties, van de bijlage.
3. De verzorging van kalveren geschiedt overeenkomstig de punten 4, eerste alinea en tweede alinea, laatste zin, 6, eerste en tweede zin, 8, tweede zin, 9, 11, 12, eerste zin, 13, 14, voor zover betreffend het onderhoud van voeder- en drinkinstallaties, en punt 15, van de bijlage.

Artikel 2.32 Toepassingsbereik

De artikelen [3, eerste en tweede lid, 4, tweede lid en 5, zesde lid van H2, afd. 1, §1] zijn niet van toepassing op het houden, huisvesten en verzorgen van kalveren. (2 Bwp)

2. De artikelen [3], [4] en [7] zijn niet van toepassing op een kalf dat door zijn moeder wordt gezoogd.

§ 2: Houden en huisvesten

Artikel 2.33 Aanbinden en muilkorven

1. Een kalf wordt niet aangebonden gehouden.
2. In afwijking van het eerste lid is het toegestaan om kalveren in groepshokken aan te binden tijdens het voederen van melk of een melkvervangend preparaat voor ten hoogste één uur.
3. Het aanbinden, bedoeld in het eerste lid, vindt plaats met een ketting die zodanig is ontworpen dat er geen wurging of verwonding bij het kalf optreedt en het kalf zonder problemen kan liggen, rusten, opstaan en zich zonder problemen kan likken.
4. Een ketting als bedoeld in het derde lid wordt regelmatig geïnspecteerd en eventueel bijgesteld om te zorgen dat de ketting gemakkelijk zit.
5. Een kalf wordt niet gemuilkorfd.

Artikel 2.34 Huisvesting

1. Een kalf ouder dan 8 weken wordt niet in een eenlingbox gehuisvest.
2. Het eerste lid is niet van toepassing indien een dierenarts heeft verklaard dat een kalf in verband met zijn gezondheid of gedrag moet worden geïsoleerd om te worden behandeld.

3. Indien een kalf anders dan in eenlingboxen wordt gehouden, heeft een kalf met een levend gewicht van:

- a. minder dan 150 kg, de beschikking over ten minste 1,5 m² vloeroppervlakte;
- b. 150 kg of meer, maar minder dan 220 kg, de beschikking over ten minste 1,7 m² vloeroppervlakte;
- c. 220 kg of meer, de beschikking over ten minste 1,8 m² vloeroppervlakte.

Artikel 2.35 Eenlingboxen

1. Indien een kalf in een eenlingbox wordt gehouden, heeft die eenlingbox een breedte van ten minste de schofthoogte van het kalf, gemeten terwijl het kalf rechtop staat, en een lengte van ten minste 1,1 maal de lichaamslengte van het kalf, gemeten van de neuspunt tot aan de achterkant van de zitbeenknobbel (tuber ischii).
2. Met uitzondering van een eenlingbox die voor het isoleren van zieke dieren wordt gebruikt, zijn de wanden van een eenlingbox zodanig opengewerkt dat naast elkaar gehouden kalveren elkaar kunnen zien en aanraken.

Artikel 2.36 Inrichting stal

1. De stal is zodanig ingericht dat een kalf zonder problemen kan liggen, rusten, opstaan en zich zonder problemen kan likken.
2. Indien kalveren in een stal met ligboxen worden gehouden, is het aantal ligboxen ten minste gelijk aan het aantal kalveren.

Artikel 2.37 Voedersysteem

1. Indien kalveren in groepshokken worden gehouden en niet ad libitum of via een automatisch voedersysteem worden gevoederd, is de breedte van het voerhek zodanig dat alle kalveren tegelijk kunnen eten.
2. Onverminderd het eerste lid bedraagt de breedte van het voerhek, bedoeld in dat lid, ten minste 0,40 m per kalf.
3. In stallen voorzien van een systeem van voorraadvoeding beschikken kalveren over ten minste één eetplaats per drie kalveren.

Artikel 2.38 Vloer

1. De vloer van een stal is:
 - a. stroef;
 - b. aangepast aan het gewicht en de grootte van de kalveren en vormt een stevige, vlakke en stabiele oppervlakte.
2. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld over de stroefheid van de vloer.

Artikel 2.39 Ligruimte

1. De ligruimte van een stal is comfortabel en zindelijk, beschikt over een behoorlijke afvoer en is niet schadelijk voor de kalveren.
2. De vloer van de stal van kalveren jonger dan twee weken is ingestrooid met adequaat strooisel.
3. Kalveren met uitzondering van vleesstierkalveren ouder dan twee maanden beschikken over ligruimte die is ingestrooid of is voorzien van een kunststof mat, houten lattenrooster of rubber toplaaag.
4. De oppervlakte van de in het tweede lid bedoelde ligruimte bedraagt in stallen waarin de kalveren niet zijn aangebonden of niet in eenlingboxen zijn gehuisvest, voor kalveren tot een leeftijd van drie maanden ten minste 0,50 m² beschikbare ruimte per kalf en voor kalveren ouder dan drie maanden ten minste 0,70 m² beschikbare ruimte per kalf.

Artikel 2.40 Verlichting

1. Kalveren beschikken over passend dag- of kunstlicht.
2. Van passend dag- of kunstlicht als bedoeld in het eerste lid is sprake indien de oppervlakte van lichtdoorlatend materiaal in wand of dak van een stal bestemd voor vleeskalveren ten minste 2% van de vloeroppervlakte van de stal bedraagt en van een stal bestemd voor andere kalveren dan vleeskalveren ten minste 5% bedraagt van die oppervlakte, waarbij het materiaal zodanig is aangebracht dat het licht in de stal gelijkmatig is gespreid.

Artikel 2.41 Voeder- en drinkinstallaties

De installaties die voor het voederen en drenken worden gebruikt zijn op zodanige wijze ontworpen, gebouwd en geplaatst en worden op zodanige wijze onderhouden dat gevaar voor verontreiniging van het voor de kalveren bestemde voeder en water wordt beperkt.

Artikel 2.42 Apparatuur

Maatregelen als bedoeld in artikel 2.5, negende lid, zijn in ieder geval toepassing van andere voedermethoden en handhaving van een acceptabel leefklimaat.

§ 3: Verzorging**Artikel 2.43 Voederen**

1. Kalveren worden ten minste tweemaal per dag gevoederd.

2. Onverminderd de artikelen 1.6, onderdeel e, en 2.4, zesde lid, beschikken kalveren over voer dat beantwoordt aan de met hun gedrag samenhangende behoeften.
3. Het voer bevat voldoende ijzer om een gemiddeld hemoglobinegehalte van ten minste 4.5 mmol/l te bereiken.
4. Aan kalveren ouder dan twee weken wordt dagelijks een bepaalde hoeveelheid vezelhoudend voer verstrekt, welke hoeveelheid voor kalveren van 8 tot 20 weken oud wordt verhoogd tot van 50 g tot 250 g per dag.

Artikel 2.44 Drenken

1. In afwijking van artikel 1.6, onderdeel f, kunnen aan een kalf ouder dan twee weken ook andere vloeistoffen dan water worden verstrekt om in zijn behoefte aan drinken te voorzien.
2. Bij warm weer en voor zieke kalveren is permanent vers drinkwater beschikbaar.
3. Kalveren krijgen zo spoedig mogelijk, maar in elk geval binnen zes uur na hun geboorte koebiest te drinken.

Artikel 2.45 Inspectie

Op stal gehouden kalveren worden ten minste tweemaal per dag en in de open lucht gehouden kalveren ten minste eenmaal per dag worden geïnspecteerd.

Artikel 2.46 Reiniging en ontsmetting

1. De stal, eenlingboxen, uitrusting en gereedschap voor kalveren worden op passende wijze gereinigd en ontsmet teneinde kruiscontaminatie en ziekteverwekkers te voorkomen.
2. Uitwerpselen, urine en niet opgegeten of gemorst voeder worden zo vaak mogelijk verwijderd zodat de reuk zoveel mogelijk wordt beperkt en geen vliegen en knaagdieren worden aangetrokken.

Artikel 2.47 Zieke en gewonde dieren

Het isoleren, bedoeld in artikel 2.4, vierde lid, vindt plaats in een adequate ruimte die is voorzien van droog en comfortabel strooisel en die plaats biedt aan ten minste 1% van het aantal gehouden kalveren en indien dit minder is dan één, aan ten minste één kalf.

§ 4: Invoer

Artikel 2.48 Invoer vanuit derde land

Onverminderd het overigens ten aanzien van de invoer bepaalde is de invoer vanuit een derde land van kalveren die via Nederland voor het eerst naar de gebieden waarop het Verdrag betreffende de Europese Unie van toepassing is, worden gebracht, slechts toegestaan indien de kalveren vergezeld gaan van een geldig, door de bevoegde autoriteit van dat derde land afgegeven, volledig ingevuld en gedagtekend certificaat als bedoeld in artikel 8 van richtlijn 2008/119/EG.

Afdeling 3: Houden van andere runderen dan kalveren voor productie

[Gereserveerd voor huisvestingsAMvB runderen]

Titel 4: Houden van pluimvee voor productie

Artikel 2.49 Verrichten van ingrepen door de houder

Als handelingen, als bedoeld in artikel 2.9, derde lid, worden aangewezen het door houder van het dier:

- a. leewieken van kippen, kalkoenen en ganzen tot de leeftijd van twee dagen;
- b. verkorten van de boven- en ondersnavel van kippen en kalkoenen tot de leeftijd van tien dagen;
- c. verwijderen van sporen bij mannelijke kuikens van kippen;
- d. verwijderen van een deel van de achterste teen bij kippen tot de leeftijd van twee dagen;
- e. inknippen van teenvliezen bij kippen en eenden tot de leeftijd van twee dagen;
- f. verwijderen van kammen bij mannelijke kippen tot de leeftijd van twee dagen;
- g. aanbrengen van merktekens aan de vleugel bij kippen tot de leeftijd van twee dagen;
- h. afnemen van bloed bij kippen, tenzij het afnemen van bloed geschiedt ten behoeve van het onderzoek naar de aanwezigheid van antistoffen tegen Newcastle disease als bedoeld in artikel 2, tweede lid, van de Verordening Vaccinatie Newcastle Disease (PPE) 2006
- i. subcutaan of intramusculair aanbrengen van micro-electronica bij pluimvee;
- j. aanbrengen van een neuskapje bij fazanten;
- k. verwijderen van neuslellen bij kalkoenen tot de leeftijd van twee dagen, en

I. afnemen van bloed bij kalkoenen en eenden in het kader van het monitoringsprogramma, bedoeld in de regels die het Productschap Pluimvee en Eieren heeft gesteld op grond van artikel 91, tweede lid, van de Regeling preventie, bestrijding en monitoring van besmettelijke dierziekten en zoönosen en TSE's.

Afdeling 1: Houden van legkippen voor productie

[Gereserveerd]

Afdeling 2: Houden van vleeskuikens voor productie

[Gereserveerd]

Titel 5: Overige dieren

Artikel 2.50 Verrichten van ingrepen door de houder

Als handelingen, als bedoeld in artikel 2.9, derde lid, van de wet worden aangewezen het door de bedrijfsmatige houder van een op een landbouwbedrijf gehouden dier:

- a. aanbrengen van oormerken bij schapen en geiten;
- b. subcutaan of intramusculair aanbrengen van micro-electronica bij schapen, geiten;
- c. tatoeëren van schapen, geiten, vissen en paarden;
- d. onthoornen van geiten voor zover zulks geschiedt op aanwijzing van een dierenarts nadat deze een plaatselijke verdoving ten behoeve van deze ingreep heeft toegepast en voor zover deze handeling wordt verricht bij geiten tot een leeftijd van één maand met behulp van een elektrische of heteluchtmethode dan wel bij geiten ná de leeftijd van zes maanden door middel van een draadzaag;
- e. verwijderen van staarten bij lammeren tot de leeftijd van twee dagen;
- f. openleggen van zoolzweren bij schapen en geiten;
- g. aanbrengen van uitwendige merktekens bij vissen, en
- h. verwijderen of perforeren van delen van vinnen, vetvinnen of vinstralen bij vissen.

Hoofdstuk 3: Houden van dieren door particulieren

Afdeling 1: Waak- en heemhonden

§ 1: Waak- en heemhonden

Artikel 3.1 Verbod op vastleggen of in een ren houden van een hond

1. Het is de eigenaren of gebruikers van erven, landerijen of andere terreinen verboden daarop een hond te houden, die:
 - a. aan een ketting of op andere wijze is vastgelegd, indien niet is voldaan aan de in artikel 3.2 gestelde eisen;
 - b. is ingesloten in een ren, indien niet is voldaan aan de in artikel 3.3 gestelde eisen, of
 - c. is ingesloten in een ren en daarin aan een ketting of op andere wijze is vastgelegd.
2. Het eerste lid is niet van toepassing indien de hond incidenteel is vastgelegd of in een ren wordt gehouden.

Artikel 3.2 Vastleggen van een hond

1. Het bevestigingsmiddel, waarmee de hond is vastgelegd, en de halsband, waaraan dat middel is bevestigd, zijn zodanig ontworpen dat er geen wurging of verwonding bij de hond optreedt.
2. Het bevestigingsmiddel heeft een zodanige lengte dat het dier voldoende ruimte wordt gelaten.
3. De hond wordt niet belemmerd in de door obstakels belemmerd in de bewegingsvrijheid welke hem door bevestigingsmiddel, bedoeld in het eerste lid, wordt gelaten.
4. De hond heeft toegang tot een hok dat:
 - a. voldoende ruimte biedt aan de hond die erin wordt gehouden;
 - b. de hond bescherming biedt tegen nadelige weersinvloeden en kou;
 - c. eenvoudig kan worden gereinigd.

Artikel 3.3 Houden van een hond in een ren

1. De ren, bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, onderdeel b;
 - a. is uitsluitend bestemd voor het verblijf van één hond of meerdere honden;
 - b. is aan één zijde open;
 - c. heeft voldoende oppervlak voor de hond of honden die erin wordt gehouden.
2. De bodem van de ren wordt zodanig onderhouden dat deze schoon blijft en niet drassig wordt.
3. De hond heeft toegang tot een hok, dat voldoet aan de in artikel 3.2, vierde lid, genoemde eisen.

4. In de ren bevinden zich geen voorwerpen waaraan de hond zich kan verwonden.

Afdeling 2: Bedrijfsmatig houden van gezelschapsdieren

Gereserveerd voor AMvB gezelschapsdieren

Hoofdstuk 4: Houden van dieren voor vertoning

Afdeling 1: Dieren in een dierentuin

§ 1: Algemeen

Artikel 4.1 Begripsbepalingen

In deze afdeling wordt verstaan onder:

- dierentuin: permanente inrichting waar levende wilde dieren worden gehouden om gedurende ten minste zeven dagen per jaar te worden tentoongesteld aan het publiek, met uitzondering van circussen en dierenwinkels;
- dierenverblijf: ruimte waar dieren worden gehouden;
- diergroep: dieren levend in een groep, die gelet op hun omvang en kenmerken afzonderlijk niet te individualiseren zijn;
- wilde dieren: dieren behorende tot diersoorten waarvan de daartoe behorende dieren van nature in het wild leven met uitzondering van dieren behorende tot diersoorten, genoemd in bijlage 1 bij dit besluit, en honden en katten.

Artikel 4.2 Exploitatie dierentuin

1. Het is verboden een dierentuin te exploiteren zonder een daartoe door onze Minister verstrekte vergunning.

2. Het eerste lid is niet van toepassing op:

a. inrichtingen waar ten hoogste tien diersoorten worden gehouden, niet zijnde diersoorten die op grond van de artikelen 4 en 5 van de Flora- en faunawet zijn aangewezen;

b. inrichtingen waar:

1°. naast wilde dieren van ten hoogste tien diersoorten in hoofdzaak diersoorten, genoemd in bijlage 1 bij dit besluit, worden gehouden, en

2°. de dieren niet tijdelijk of langdurig ten behoeve van verzorging of verpleging worden opgevangen.

c. inrichtingen waar:

1°. wilde dieren van ten hoogste tien diersoorten worden gehouden;

2°. de dieren niet tijdelijk of langdurig ten behoeve van verzorging of verpleging worden opgevangen, en

3°. het tentoonstellen van de dieren aan het publiek van ondergeschikt belang is voor de inrichting.

d. inrichtingen waar dieren gedurende ten hoogste 12 maanden voor verzorging of verpleging worden opgevangen en waar de dieren na het verstrijken van die periode weer in vrijheid worden gesteld of elders worden ondergebracht.

3. De vergunning, bedoeld in het eerste lid, geldt tevens voor beperkte wijzigingen en uitbreidingen van een dierentuin, indien:

- a. wordt voldaan aan de eisen van deze afdeling en de aan de vergunning verbonden beperkingen en voorschriften;
- b. het voornemen tot het uitvoeren van de verandering door de vergunninghouder schriftelijk aan Onze Minister is gemeld, en
- c. Onze Minister aan de vergunninghouder schriftelijk heeft verklaard dat de voorgenomen verandering voldoet aan onderdeel a.

§ 2: Aanvraagprocedure

Artikel 4.3 Aanvraag

1. Een vergunning als bedoeld in artikel 4.2, eerste lid, kan worden aangevraagd bij Onze Minister met gebruikmaking van een daartoe bestemd formulier dat op verzoek ter beschikking wordt gesteld.
2. De vergunningaanvraag bevat in ieder geval de volgende gegevens:
 - a. het aantal en de soorten te houden wilde dieren;
 - b. het aantal dagen per jaar dat de diersoorten worden tentoongesteld aan publiek;
 - c. informatie over het aantal personeelsleden en de kwalificatie;
 - d. een plattegrond met een weergave van:
 - i. de locatie van de quarantainevoorziening en de behandelruimte, en
 - ii. van de afmeting en inrichting van de dierenverblijven en de daarin verblijvende aantallen dieren, per diersoort;
 - e. een afschrift van het beleidsprotocol als bedoeld in artikel 4.12.

Artikel 4.4 Toetsing

1. Alvorens een vergunning, als bedoeld in artikel 4.2, eerste lid, wordt verleend, gewijzigd of geweigerd, wordt een dierentuin door Onze Minister geïnspecteerd.
2. Een vergunning, als bedoeld het eerste lid, wordt verstrekt indien uit de aanvraag daartoe, of uit de inspectie, bedoeld in het eerste lid, is gebleken dat:
 - a. bij de inrichting van de dierenverblijven rekening is gehouden met:

- i. het soorteigen bewegingsgedrag, door het verblijf te voorzien van zoveel mogelijk elementen lijkend op de natuurlijke leefomgeving;
 - ii. het klimaat waarin het dier van nature leeft en het soorteigen bioritme, door het verblijf te voorzien van adequate beschutting en bescherming tegen voor de desbetreffende diersoort extreme weersomstandigheden en een adequate klimaatbeheersing en verlichting;
 - iii. het soorteigen sociale gedrag, door het verblijf bij solitaire huisvesting te voorzien van een voor de diersoort geschikte rusten schuilplaats en bij groepshuisvesting te voorzien van een rust- en schuilplaats die een dier de mogelijkheid biedt zich af te zonderen van de andere dieren;
 - iv. het soorteigen paringsgedrag, door de dieren op adequate wijze van elkaar te scheiden of in het verblijf waarin de dieren gedurende de paringstijd worden gehouden voorzieningen aan te brengen waardoor het soorteigen paringsgedrag mogelijk wordt gemaakt;
 - v. het soorteigen uitscheidingsgedrag, door het verblijf indien nodig te voorzien van een voor de diersoort geschikte mestplaats;
 - vi. de ruimte die nodig is om het aantal dieren te houden dat blijkens de aanvraag in het verblijf zal worden gehouden;
- b. de dierenverblijven zijn voorzien van een adequate afscheiding die het uitbreken van de dieren voorkomt en een veilige barrière tussen de dieren en het publiek vormt;
- c. het beleidsprotocol, bedoeld in artikel 4.12, voldoet aan de eisen, gesteld in dat onderdeel;
- d. voorzien is in een adequate quarantainevoorziening en een behandelruimte, en
- e. kan worden voldaan aan de artikelen 4.7 en 4.8.

Artikel 4.5 Registratie

Onze Minister registreert de vergunningen, bedoeld in artikel 4.2, eerste lid, in een openbaar register.

§ 3: Vergunningvoorwaarden

Artikel 4.6 Eisen aan houden en verzorgen

1. De vergunninghouder houdt en verzorgt de dieren in een dierentuin overeenkomstig de artikelen 4.7 en 4.8.
3. Aan een vergunning worden voorschriften en beperkingen verbonden, die strekken tot nadere uitwerking van de in deze afdeling gestelde eisen.

Artikel 4.7 Houden

1. De dieren worden op zodanige wijze gehouden dat:
 - a. het soorteigen gedrag van de dieren wordt gerespecteerd en zoveel mogelijk in stand wordt gehouden;
 - b. de bewegingsvrijheid van de dieren niet op zodanige wijze wordt beperkt dat het dier daardoor onnodig lijden of letsel wordt toegebracht;
 - c. de sociale levenswijze van de dieren in het wild zo veel mogelijk tot uitdrukking komt, rekening houdend met de mogelijkheden van het individuele dier;
 - d. rekening wordt gehouden met de behoeften van het individuele dier;
 - e. zieke of gewonde dieren indien nodig worden afgezonderd in een passend onderkomen.
2. Het is de vergunninghouder toegestaan een dier of diergroep waarvoor voldoende deskundigheid aanwezig is, maar waardoor de capaciteit van de dierentuin wordt overschreden en de opvang niet elders op betere wijze kan plaatsvinden tijdelijk te huisvesten:
 - a. in afwijking van het eerste lid, onderdeel a tot en met c, of
 - b. in een verblijf waarin het aantal, bedoeld in artikel 4.3, tweede lid, onderdeel d, wordt overschreden.

Artikel 4.8 Verzorgen

1. De dieren worden op zodanige wijze verzorgd dat:
 - a. het toedienen van het voeder is afgestemd op de fysiologische behoeften van de diersoort en de natuurlijke wijze van voedselvergaring stimuleert;
 - b. de verzorging is afgestemd op de behoeften van het dier;
 - c. de conditie en de gezondheid van het dier dagelijks worden gecontroleerd;
 - d. in voorkomend geval op passende wijze wordt gezorgd voor gewonde en zieke dieren, indien nodig door een dierenarts.
2. Een dier wordt verzorgd door een voldoende aantal personen.
3. De dierenverblijven worden zo vaak als nodig grondig gereinigd en ontsmet.
4. Zwemwater, stro of ander bodembedekkend materiaal wordt naar behoefte van de diersoort vervangen.

Artikel 4.9 Registratie

1. De vergunninghouder voert een inzichtelijk register van elk dier of elke diergroep, waaruit de mutaties van de diersoorten en de ziektegeschiedenis blijken, en waarin in ieder geval de volgende gegevens zijn opgenomen:
 - a. de wetenschappelijke soortnaam en het aantal dieren dat van die soort in de dierentuin wordt gehouden;
 - b. het geslacht, indien mogelijk en relevant;

- c. datum van verkrijging of geboortedatum;
 - d. bij overdracht of verkrijging: de bestemming en de herkomst van de dieren en in voorkomend geval de nummers van de in- en uitvoerdocumenten en certificaten;
 - e. identificatie van het dier of de diergroep door het ringnummer, het tatoeagenummer, het microchipnummer of, indien een registratienummer ontbreekt, een omschrijving aan de hand van bijzondere uiterlijke kenmerken;
 - f. bij vertrek van een dier of diergroep: de datum en reden van vertrek en de naam en het adres van de eindbestemming;
 - g. bij bezoek van de dierenarts: de datum van dit bezoek, alsmede de gezondheidstoestand van het dier, en
 - h. in geval van sterfte: de datum en de oorzaak.
- 2. Het register, bedoeld in het eerste lid, wordt ten minste een maal per maand bijgewerkt.
 - 3. Bij vertrek gaat het dier of de diergroep vergezeld van een afschrift van alle op basis van het eerste lid bijgehouden relevante gegevens en documenten.
 - 4. De gegevens, bedoeld in het eerste lid, worden gedurende vijf jaar na de dood of het vertrek van het dier of de diergroep bewaard en worden op verzoek aan de bevoegde autoriteiten overgelegd.

Artikel 4.10 Instandhouding diersoorten en educatief programma

- 1. De vergunninghouder bevordert de instandhouding van de diersoorten door het uitvoeren van ten minste een van de volgende activiteiten:
 - a. de deelname aan onderzoek dat gunstige gevolgen heeft voor het behoud van de diersoorten, de opleiding van het personeel in voor het onderzoek relevante vaardigheden en de uitwisseling van de verkregen informatie met andere dierenentuinen;
 - b. zoveel mogelijk deelnemen aan bestaande programma's met betrekking tot het fokken van dieren in gevangenschap, het herstel van de populatie of het herintroduceren van soorten in hun natuurlijke omgeving.
- 2. In de dierentuin wordt, in het kader van een informatief en educatief programma met betrekking tot de tentoongestelde diersoorten, onder meer informatie verstrekt over de tentoongestelde soorten en hun natuurlijke habitat.

Artikel 4.11 Overige voorwaarden

De vergunninghouder verzekert zich er bij een transactie van dieren van dat de ontvangende partij de dieren houdt, huisvest en verzorgt op een wijze die vergelijkbaar is met de eisen uit deze afdeling.

Artikel 4.12 Beleidsprotocol

De vergunninghouder beschikt over een beleidsprotocol met daarin opgenomen:

- a. een noodplan met betrekking tot de ontsnapping van dieren;
- b. het beleid met betrekking tot de voeding en de preventieve en curatieve diergeneeskundige verzorging van de dieren, dat is opgesteld onder begeleiding van een dierenarts;
- c. het doel van de activiteiten, bedoeld in artikel 4.10, eerste lid, en van het programma, bedoeld in artikel 4.10, tweede lid, en
- d. eenduidig beleid met betrekking tot de in artikel 4.10 en artikel 4.11, tweede lid, genoemde onderwerpen, en handelt dienovereenkomstig.

§ 4: Overig

Artikel 4.13 Sluiting, aanpassing en intrekking

1. Indien een exploitant van een dierentuin niet voldoet aan de in deze afdeling gestelde voorschriften wordt deze op last van Onze Minister geheel of gedeeltelijk gesloten voor het publiek.
2. Onze Minister kan in het geval, bedoeld in het eerste lid, de exploitant verplichten tot het aanpassen, verwijderen of aanbrengen van specifieke voorzieningen onder vermelding van een bepaalde termijn, die ten hoogste twee jaar bedraagt, waarbinnen zulks dient te geschieden.
3. Indien een exploitant niet binnen de gestelde termijn voldoet aan de verplichtingen, bedoeld in het tweede lid, wordt de vergunning op last van Onze Minister ingetrokken of gewijzigd en wordt de dierentuin geheel of gedeeltelijk gesloten.

Afdeling 2: Dieren in een circus

Gereserveerd voor regels over circussen

Hoofdstuk 5: Doden van dieren voor productie van dierlijke producten

§ 1: Algemeen

Artikel 5.1 Begripsbepalingen

In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

- pluimvee: gekweekte vogels, met inbegrip van vogels die niet als landbouwhuisdier worden beschouwd, maar wel als landbouwhuisdier worden gekweekt, met uitzondering van loopvogels;
- lagomorfen: konijnen en hazen.

Artikel 5.2 Doden van productiedieren

1. Afdeling 5 van hoofdstuk 1 is niet van toepassing op het doden van dieren en op met het doden verband houdende activiteiten, voor zover het dieren betreft die worden gehouden voor de productie van levensmiddelen, wol, huiden, pelzen of andere producten, met uitzondering van het buiten het slachthuis voor eigen consumptie doden van pluimvee en lagomorfen door hun eigenaar.

2. Het eerste lid is niet van toepassing op het doden van dieren in het kader van technische of wetenschappelijke experimenten die met betrekking tot procedures voor het doden van dieren in het geval van bestrijding van besmettelijke dierziekten worden verricht.

§ 2: Doden van dieren zonder voorafgaande bedwelming

Artikel 5.3 Begripsbepaling

In deze paragraaf wordt verstaan onder:

- a. slachthuis: inrichting of installatie, met inbegrip van voorzieningen voor het verplaatsen of onderbrengen van dieren, die wordt gebruikt voor het commercieel slachten van eenhoevigen, herkauwers, konijnen of pluimvee;
- b. verplaatsen: het uitladen van dieren of drijven van dieren van de bij het slachthuis behorende losplaatsen, stallen of hokken naar de lokalen of plaatsen waar zij zullen worden geslacht;
- c. onderbrengen: het houden en in voorkomend geval op passende wijze verzorgen door het verschaffen van water, voeder en rust, van dieren in door een slachthuis gebruikte stallen, hokken, overdekte plaatsen of weiden, voordat de dieren worden geslacht;
- d. fixeren: het toepassen op een dier van een methode die erop is gericht de bewegingen van het dier te beperken ten einde het doeltreffend bedwelmen of doden te vergemakkelijken;

- e. bedwelmen: toepassen op een dier van een methode die het dier onmiddellijk brengt in een staat van bewusteloosheid die aanhoudt totdat de dood intreedt;
- f. doden: het toepassen op een dier van een methode die resulteert in de dood van het dier;
- g. slachten: het doden van een dier door het te laten verbloeden;
- h. verordening 1099/2009/EG: verordening nr. 1099/2009 van de Raad van 24 september 2009 inzake de bescherming van dieren bij het doden.

Artikel 5.4 Doden van dieren zonder voorafgaande bedwelming

1. Bij het doden van dieren zonder voorafgaande bedwelming als bedoeld in artikel 2.10, vierde lid, van de wet, wordt voldaan aan het tweede en derde lid en artikel 5.5 tot en met 5.8.
2. Het doden, bedoeld in het eerste lid, geschiedt slechts in op grond van artikel 4 van verordening (EG) nr. 853/2004 van het Europese Parlement en de Raad van de Europese Unie van 29 april 2004 houdende vaststelling van specifieke hygiënevoorschriften voor levensmiddelen van dierlijke oorsprong (pbEG L 226), door Onze Minister erkende inrichting.

Artikel 5.5 Melding

1. De exploitant van een inrichting als bedoeld in artikel 5.3, tweede lid, meldt voorafgaand aan het doden, bedoeld in dat artikel, aan Onze Minister dat in de inrichting dieren volgens de islamitische of israëlitische ritus zullen worden geslacht.
2. De melding, bedoeld in het derde lid, wordt gedaan op een daartoe beschikbaar gesteld formulier, waarvan een model op www.vwa.nl zal worden geplaatst.
3. Indien vanaf de dag waarop is gemeld dat in die inrichting dieren zonder voorafgaande bedwelming volgens de islamitische of israëlitische ritus zullen worden gedood meer dan een jaar geen dieren zonder voorafgaande bedwelming volgens de islamitische of israëlitische ritus zijn gedood doet de exploitant, bedoeld in het eerste lid, in voorkomend geval melding van het hervatten van dat doden.

Artikel 5.6 Personen die onbedwelmd doden

1. Het doden, bedoeld in artikel 2.10, vierde lid, van de wet, geschiedt:
 - a. slechts door personen die daartoe door het Opperrabbinaat voor Nederland zijn gemachtigd, voor zover het slachten volgens de israëlitische ritus betreft, en

b. overeenkomstig de door de keuringsdierenarts of de keurmeester in het belang van de bescherming van het te doden dier gegeven aanwijzingen.

2. De in het eerste lid, onderdeel b, bedoelde aanwijzingen kunnen betrekking hebben op:

- a. de gang van zaken rond het slachtingsproces, daaronder mede verstaan de wijze waarop en de volgorde waarin dieren worden aangeboden voor de doding;
- b. het aantal personen dat betrokken dient te zijn bij het fixeren, slachten en verbloeden van het dier;
- c. het staken van het slachtingsproces indien onvoldoende is gegarandeerd dat daarbij wordt voldaan aan de eisen van de verordening 1099/2009/EG en deze paragraaf.

3. Onverminderd het derde lid mag, naast de bij de dodingshandelingen betrokken personen en de personen die tijdens de dodingshandelingen de israëlitische of islamitische ritus verrichten, ten hoogste één persoon bij het doden aanwezig zijn.

Artikel 5.7 Fixatie

1. Runderen worden gefixeerd door middel van een toestel dat is voorzien van een tijd-mechanisme dat gedurende 45 seconden na het bedienen daarvan, de opheffing van de fixatie onmogelijk maakt, welk mechanisme onmiddellijk na het toebrengen van de halssnede in werking wordt gesteld.

2. Schapen en geiten worden gefixeerd met behulp van een burrie door ten door tenminste twee personen, of met behulp van een fixatietoestel door tenminste één persoon, waarmee de dieren gedurende ten minste dertig seconden na het toebrengen van de halssnede gefixeerd blijven in de positie die de dieren innamen op het moment van het toebrengen van de fixatie.

Artikel 5.8 Toebrengen halssnede

1. Het toebrengen van de halssnede gebeurt met een vlijmscherp mes door een persoon die niet tevens belast is met het fixeren van de dieren.

2. Bij schapen, geiten en pluimvee worden ten minste gedurende 30 seconden en bij runderen ten minste gedurende 45 seconden na het aanbrengen van de halssnede geen verdere slachthandelingen verricht.

Hoofdstuk 6: Houden van dieren voor handel

Gereserveerd voor implementatie van de AHL

Hoofdstuk 7: Overige bepalingen

Afdeling 1: Medebewind

Artikel 7.1 Groepshuisvesting varkens

1. Met het oog op de uitvoering van de artikelen 2.13 en 2.15 wordt medewerking gevorderd van het Productschap voor Vee en Vlees.
2. De in het eerste lid bedoelde medewerking bestaat uit het verrichten van de noodzakelijke werkzaamheden en het bij verordening stellen van regels.
3. De krachtens de in het tweede lid bij verordening vastgestelde voorschriften en genomen besluiten behoeven de goedkeuring van Onze Minister.
4. Onze Minister kan met betrekking tot het verlenen van de in het eerste lid bedoelde medewerking beleidsregels stellen.
5. De in het tweede lid bedoelde regels kunnen onder meer betrekking hebben op de instelling van de plicht tot identificatie van varkens, de registratie daarvan, alsmede op de melding daarvan aan een bij die regels aan te wijzen instantie.

Afdeling 2: Overgangsrecht

§ 1: Varkens

Artikel 7.2

1. Artikel 2.13, eerste lid, voor zover van toepassing op gelten en zeugen, is tot 1 januari 2013 niet van toepassing indien de gebruiker van de stal kan aantonen dat:
 - a. de stal voor 1 november 1998 in gebruik is genomen, en
 - b. de stal of de vloer van de stal na 1 november 1998 niet is verbouwd of herbouwd.
2. De artikelen 2.17, eerste en tweede lid, en 2.18, tweede lid, zijn tot 1 januari 2013 niet van toepassing indien de gebruiker van de stal kan aantonen dat:
 - a. de stal vóór 1 november 1998 in gebruik is genomen;
 - b. de stal vanaf 1 november 1998 voldoet aan de artikelen 4, eerste lid, en 5, tweede lid, van het Varkensbesluit zoals dat luidde voor 1 september 1998, en
 - c. de stal of de vloer van de stal na 1 november 1998 niet is verbouwd of herbouwd.
3. De artikelen 2.15, tweede lid, 2.17, derde en vierde lid, onderdeel a, 2.21, eerste lid, onderdelen c en d, voor zover van toepassing op

betonroostervloeren, en 2.21, tweede lid, zijn tot 1 januari 2013 niet van toepassing indien de gebruiker van de stal kan aantonen dat:

- a. de stal voor de inwerkingtreding van het Besluit van 28 april 2003, houdende wijziging van het Varkensbesluit (implementatie richtlijnen nr. 2001/88/EG en nr. 2001/93/EG) in gebruik is genomen;
- b. de stal vanaf 1 januari 2003 voldoet aan artikel 8, eerste lid, onderdeel c en d, van het Varkensbesluit zoals dat luidde voor de inwerkingtreding van het besluit, bedoeld in onderdeel a, en
- c. de stal of de vloer van de stal na de inwerkingtreding van het besluit, bedoeld in onderdeel a, niet is verbouwd of herbouwd.

4. Artikel 2.18, vierde lid, is gedurende 10 jaar na het in dat lid bedoelde tijdstip niet van toepassing indien de gebruiker van de stal kan aantonen dat:

- a. de stal vóór het in artikel 2.18, vijfde lid, bedoelde tijdstip in gebruik is genomen, en
- b. de stal of de vloer van de stal na het in artikel 2.18, vijfde lid, bedoelde tijdstip niet is verbouwd of herbouwd.

5. In afwijking van H2, afd. II, artikel 2.9 wordt in dit artikel verstaan onder stal: de kleinste eenheid waarin varkens kunnen worden gehuisvest.

Artikel 7.3

1. Artikel 2.17, tweede lid, is tot 1 januari 2013 niet van toepassing op een stal bestemd voor gespeende varkens, gebruiksvarkens en niet in een groep gehouden gelten en zeugen, die na 1 november 1998 in gebruik is genomen of die vóór die datum in gebruik is genomen en na die datum is verbouwd of herbouwd.

2. De voor varkens beschikbare oppervlakte van een stal als bedoeld in het eerste lid bedraagt per varken met een gemiddeld gewicht ten minste:

- a. tot 15 kg: 0,20 m²;
- b. van 15 tot 30 kg: 0,30 m²;
- c. van 30 tot 50 kg: 0,50 m²;
- d. van 50 tot 85 kg: 0,65 m²;
- e. van 85 tot 110 kg: 0,80 m²;
- f. meer dan 110 kg: 1,0 m².

Artikel 7.4

1. Artikel 2.18, derde lid, is niet van toepassing op een stal als bedoeld in artikel 7.2, eerste lid.

2. Indien de vloer van de in het eerste lid bedoelde stal gedeeltelijk uit roostervloer bestaat, bedraagt de oppervlakte van het dichte deel van de voor varkens beschikbare vloer tenminste 40% van de ingevolge artikel 7.3, tweede lid, minimaal voorgeschreven beschikbare oppervlakte.

Artikel 7.5

1. Artikel 7.2, tweede lid, onderdeel b, is niet van toepassing op een stal bestemd voor gespeende varkens, gebruiksvarkens en niet in een groep gehouden gelten en zeugen, die voor 1 november 1998 in gebruik is genomen en na die datum niet is verbouwd of herbouwd.
2. De voor varkens beschikbare oppervlakte van een stal als bedoeld in het eerste lid bedraagt tenminste per varken met een gemiddeld gewicht:
 - a. tot 15 kg: 0,20 m²;
 - b. van 15 tot 30 kg: 0,30 m²;
 - c. van 30 tot 50 kg: 0,50 m²;
 - d. van 50 tot 85 kg: 0,60 m²;
 - e. van 85 tot 110 kg: 0,70 m²;
 - f. meer dan 110 kg: 1,0 m².
3. Indien de vloer van de in het eerste lid bedoelde stal gedeeltelijk uit roostervloer bestaat, bedraagt de oppervlakte van het dichte deel van de voor varkens beschikbare vloer tenminste 40% van de ingevolge het tweede lid minimaal voorgeschreven beschikbare oppervlakte.

Artikel 7.6 Onbedwelmd ritueel doden

1. Inrichtingen waaraan op het moment voorafgaand aan inwerkintreding van artikel 5.4 krachtens artikel 107 van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren vrijstelling van het bepaalde in de artikelen 44, vierde tot en met zevende lid en achtste lid, onderdeel b, tweede volzin, van die wet, worden geacht een melding als bedoeld in artikel 5.4, eerste lid, te hebben gedaan.
2. Het eerste lid is niet van toepassing indien in een inrichting als bedoeld in dat lid vanaf de dag waarop deze regeling in werking treedt, meer dan een jaar geen dieren zonder voorafgaande bedwelming volgens de islamitische of israëlitische ritus zijn geslacht.

Afdeling 4: Slotbepalingen

Artikel 7.8 Inwerkingtreding

De artikelen van dit besluit treden in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Artikel 7.9 Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit houders van dieren.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKWALITEIT,

G. Verburg

Bijlage als bedoeld in artikel 2.1 van het besluit

Aangewezen soorten en categorieën van in Nederland te houden dieren met het oog op de productie van van die dieren afkomstige producten.

SOORTEN

Van de klasse Mammalia (Zoogdieren):

Oryctolagus cuniculus	(Konijn)
Rattus norvegicus	(Bruine rat)
Mus musculus	(Tamme muis)
Cavia porcellus	(Cavia)
Mesocricetus auratus	(Goudhamster)
Meriones unguiculatus	(Gerbil)
Mustela vison	(Nerts)
Equus caballus	(Paard)
Equus asinus	(Ezel)
Sus scrofa	(Varken)
Capra hircus	(Geit)
Bos taurus	(Rund)
Bubalus bubalis	(Waterbuffel)
Cervus dama dama	(Damhert)
Cervus elaphus	(Middeneuropees edelhert)
Ovis aries	(Schaap)

Van de klasse

Aves (Vogels):

Struthio camelus	(Struisvogel)
Dromaius novaehollandiae	(Emoe)
Rhea americana	(Nandoe)
Anas	(Peking eend)

platyrhynchos

Anser cygnoides	(Knobbelgans)
Anser anser	(Grauwe gans)
Gallus gallus	(Kip)
Perdix perdix	(Patrijs)
Meleagris gallopavo	(Kalkoen)
Phasianus colchicus	(Fazant)
Numida meleagris	(Helmpareldhoen)
Columbia livia	(Vleesduif)

*Van de**superklasse**Pisces (Vissen):*

Osmerus eperlanus	(Spiering)
Salmo trutta fario	(Beekforel)
Salmo trutta trutta	(Zeeforel)
Oncorhynchus mykiss	(Regenboogforel)
Salmo salar	(Zalm)
Anguilla anguilla	(Aal)
Clarias gariepinus	(Afrikaanse meerval)
Silurus glanis	(Meerval)
Perca fluviatilis	(Baars)
Stizostedion lucioperca	(Snoekbaars)
Scophthalmus maximus	(Tarbot)
Dicentrarchus labrax	(Zeebaars)
Pagellus	(Zeebrasem)

bogaraveo	
Esox lucius	(Snoek)
Sparus aurata	(Goudbrasem)
Tilapia spec.	(Tilapia)
Hoplosternum litterale	(Kwi kwi)
Acipenser spp.	(Steur)
Solea spp.	(Tong)
Penaeus vannamei	(Garnaal)
Huso Huso	(Beluga steur)
Heterobranchus longifilis x Clarias gariepinus	(Hybride van Meerval)

*Van de klasse
der Crustacea
(Kreeften):*

Homarus gammarus	(Europese zeekreeft)
Homarus americanus	(Amerikaanse zeekreeft)
Astracus leptodactylus	(Turkse zoetwaterkreeft)
Orconectus limosus	(Amerikaanse rivierkreeft)
Procambarus clarkii	(Louisiana- of Rode rivierkreeft)
Palinurus spec.	(Langoest)
Eriocheir sinensis	(Chinese wolhandkrab)
Cancer pagurus	(Noordzeekrab)
Cladocera	(Watervlo)
Copepoda	(Roeipootkreeftje)
Balanus spec.	(Zeepok)
Artemia salina	(Pekelkreeftje)
Artemia	(Zoutkreeftje)

franciscana

Artemia gracilis (Amerikaans
Zoutkreeftje)

Daphnia pulex (Watervlo)

Moina macropoda (Japanse watervlo)

Van de klasse

Bivalva

(*Tweekleppigen*):

Mytilus edulis (Gewone mossel)

Ostrea edulis (Gewone oester)

Crassostrea
gigas (Japanse oester)

Crassostrea
angulata (Portugese oester)

Crassostrea
virginica (Amerikaanse
oester)

Cerastoderma
edule (Kokkel)

Pecten maximus (St. Jacobschelp
(Palourdes,

Veneridae Praireschelp,
Clamschelp en
Vernis)

Glycimeris
glycimeris (Amandes)

Donax trunculus (Zaagje)

Donax vittatus (Zaagje)

Spisula
subtrunculata (Strandschelp)

Van de klasse

Gastropoda

(*Slakken*):

Helix pomatia (Wijngaardslak)

Littorina littorea (Gewone alikruik)

Helix aspersa (Segrijnslak)
 Achatina fulica (Achaatslak)

Van de klasse

Insecta

(Insekten):

Blaberus craniifer (Doodskopkakerlak)

Blaptica dubia (Argentijnse
boskakerlak)

Periplaneta (Amerikaanse
americana kakerlak)

Acheta (Huiskrekel)
domesticus

Gryllus (Tweevlek krekel)
bimaculatus

Locusta (Treksprinkhaan)
migratoria

Schistocerca (Woestijn
gregaria sprinkhaan)

Caruiasius (Indische
morosus wandelende tak)

Baculum (Annam-wandelende
extradentatum tak)

Pachnoda butana (Gouden tor)

Pachnoda aemole (Gouden tor)

Pachnoda (Gouden tor)
marginata

Alphitobius (Buffalokever)
diaperinus

Zophobas morio (Reuzenmeeltor)

Sitophilus (Graanklander)
ganarius

Sitophilus oryzae (Rijstklander)

Drosophila hydei (Fruitvlieg)

Drosophila (Fruitvlieg)
melanogaster

Musca dom. var. (Krulvleugelvlieg)

Galleria mellonella	(Grote wasmot)
Achroea grisella	(Kleine wasmot)
Sitotroga cereallega	(Graanmot)
Plodia interpunctella	(Zadenmot, Indische meelmot)
Pyralis farinalis	(Meelmot)
Calliphoridae	(Vleesvlieg)
Apis mellifica	(Honingbij)
Tenebrio molitor	(Meeltor)
Chironomidae	(Vedermug)
Vespidiae	(Wesp)

*Van de lagere
diersoorten:*

Lumbricus rubellus	(Rode worm)
Lumbricus terrestris	(Dauwpier, Regenworm)
Eisenia foetida	(Mestpier)
Arenicola marina	(Zeepier)
Dendrobaena veneta	(Canadese bosworm)
Polychaetae	(Borstelworm)
Brachionus spec.	(Raderdier)
Arenicolides ecaudata	

Categorieën

- alle kruisingen tussen de in deze bijlage genoemde soorten
- de kruising tussen de Bos indicus en de Bos taurus